

Vliv lokálních podmínek na dlouhodobé lokální změny zimovišť vodních ptáků

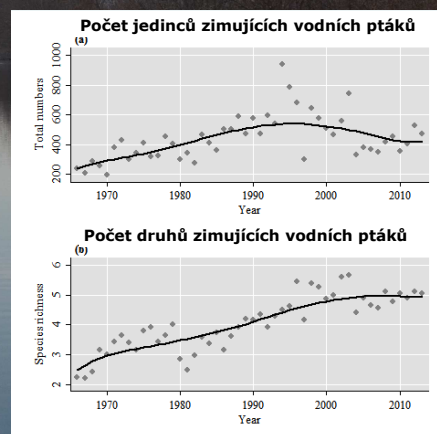
Musilová Zuzana*, Musil Petr*, Zouhar Jan*, **, Matyáš Adam*

* Katedra ekologie, Fakulta životního prostředí, Česká zemědělská universita, Kamýcká 1176, CZ-165 21 Praha 6 - Suchbát, musilovaz@fzp.czu.cz, musil@fzp.czu.cz

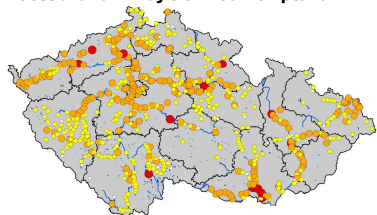
** Katedra ekonometrie, Fakulta informatiky a statistiky, Vysoká škola Ekonomická, Praha, nám. W. Churchilla 4, CZ-130 67 Praha 3

Populace vodních ptáků každoročně podnikají přesuny z rozsáhlých hnízdních areálů v tajze i tundře Holoarktidy na prostorově omezená zimoviště v klimaticky mírnějších oblastech Evropy, Asie a Severní Ameriky. Jakkoliv je monitoring jejich populací v rozlehlých oblastech hnízdního areálu z mnoha důvodů prakticky nemožný, jsou jejich zimující populace naopak relativně snadno sledovatelné. Tuto skutečnost dokládá již 50letá historie celosvětově koordinovaného monitoringu jejich populací, v rámci Mezinárodního sčítání vodních ptáků. Mnohé studie, publikované v posledních desetiletích, prokazují výrazné změny početnosti zimujících vodních ptáků na úrovni jednotlivých států či areálů tahových populací příslušných druhů. Převažujícím rysem je nárůst populací a posun jejich zimovišť z jihozápadní do severovýchodní Evropy. K nárůstu početnosti většího druhů dochází na středoevropských zimovištích a tedy i v České republice. Na našem území se dlouhodobě zvyšují počty zimujících volavek, hus, většiny druhů kachen a racků.

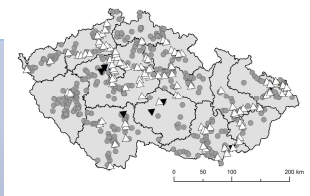
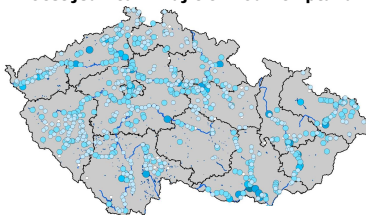
Uvedené trendy jsou ovlivňovány jak změnami globálních / celoevropských podmínek, tak i změnami na konkrétních lokalitách, které jednotlivé druhy využívají. Ačkoliv existují studie hodnotící změny distribuce na úrovni tahové populace, detailní analýzy na úrovni jednotlivých lokalit chybí.

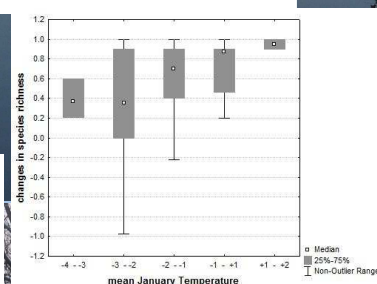
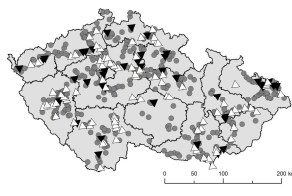
Počet druhů zimujících vodních ptáků

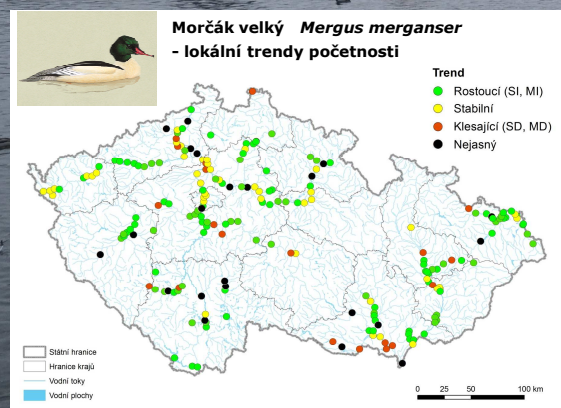
Počet jedinců zimujících vodních ptáků

▲ nárůst
○ bez trendu
▼ pokles

- Na jednotlivých lokalitách převládá nárůst celkové početnosti i druhové diversity zimujících vodních ptáků.
- Statisticky průkazný pozitivní vliv na druhovou diverzitu i celkovou početnost mají lokality zmírňující dopad chladných zimních podmínek (Cold Weather Refuge Sites), a to např. lokality na tekoucích vodách, v oblastech s vyšší průměrnou teplotou v zimním období, i na místech s vyšším podílem mokřadů v okolí nebo v urbánních biotopech.
- Ochrana lokalit se ukázala jako nevýznamná z hlediska početnosti, druhové diversity i jejich trendů.
- Lokální změny početnosti morčáka velkého dokládají expanzi z hlavních toků na relativně okrajové lokality menších řek.

Morčák velký *Mergus merganser*
- lokální trendy početnosti

Trend
● Rostoucí (SI, MI)
● Stabílní
● Klesající (SD, MD)
● Nejasný

ACKNOWLEDGEMENTS:

- All volunteers involved in IWC co-ordinators (B. Urbánek, V. Fiala, Č. Folk, J. Křen, I. Kožená, J. Pellantová).
- This study was supported by grants EHP-CZ02-OV-1-007-01-2014 and EHP-CZ02-OV-1-058-01-2014

DATA SOURCES:

Map source: © ESRI & NASA 2007.

Duck pictures: Cramp S. & Simmons KEL. 1977. The Birds of the Western Palearctic. Vol. 1. Oxford University Press, Oxford.

Long-term trends, total numbers and species richness of the wintering waterfowl population at sites on the edge of their winter range, cold-weather refuge sites are more important than previously shown.